

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

fhi360
THE SCIENCES OF IMPROVING LIVES

ICNL
INTERNATIONAL CENTER
FOR NOT-FOR-PROFIT LAW

INDEKSI I QËNDRUESHMËRISË SË ORGANIZATAVE TË SHOQËRISË CIVILE 2018

EVROPA QENDRORE E LINDORE DHE EUROAZIA - BOTIMI NUMËR 22 – SHTATOR 2019

SHQIPËRIA QËNDRUESHMËRIA E OSHC-VE: 3.7

Qëndrueshmëria e përgjithshme e sektorit të shoqërisë civile nuk pësoi ndryshime të mëdha gjatë vitit 2018, megjithëse përmirësime të vogla u vunë re në dimensionet e advokimit dhe të qëndrueshmërisë financiare. Advokimi u përmirësua si rezultat i mbështetjes aktive të OSHC-ve për zhvillimet socio-politike, ndërsa qëndrueshmëria financiare u përmirësua ndjeshëm për shkak se OSHC-të më të vogla dhe OSHC-të jashtë kryeqytetit rritën aksesin në fonde përmes programeve të nën-grantimit. Pavarësisht këtij përmirësimi, qëndrueshmëria financiare mbetet dimensioni më i dobët i qëndrueshmërisë së OSHC-ve dhe vijon të shoqërohet nga mungesa e diversifikimit të burimeve, varësia e lartë nga donatorët ndërkombëtarë, si dhe mungesa e theksuar e aksesit në fondet publike.

ALBANIA

*Capital: Tirana
Population: 3,057,220
GDP per capita (PPP): \$12,500
Human Development Index: High (0.785)
Freedom in the World: Partly Free (68/100)

OVERALL CSO SUSTAINABILITY: 3.7

MJEDISI LIGJOR: 3.7

Kuadri ligjor i OSHC-ve në Shqipëri nuk pësoi ndryshime të mëdha gjatë vitit 2018. Ndërkohë që OSHC-të vazhdojnë të jenë përgjithësisht të lira nga ndërhyrja e qeverisjes qendrore, ato vazhdojnë të përballen me sfidat e regjistrimit, veprimtarisë dhe ngarkesave fiskale që rrjedhin nga një kuadër ligjor i paplotë ose i papërshtatshëm.

> Procesi i regjistrimit të një OSHC-je në Shqipëri është i përqendruar në Gjykatën e Shkallës së Parë Tiranë.

> Mbyllja ligjore e një OSHC-je përbën një proces gjyqësor të gjatë dhe të kushtueshëm; prandaj, shumë organizata jofunksionale ekzistojnë vetëm në letër.

> Është bërë vetëm pak progres në zbatimin e Udhërrëfyesit të vitit 2015 për Politikën e Qeverisë Shqiptare, drejt një mjedisi më mundësues për zhvillimin e shoqërisë civile.

> Politikat e TVSH-së janë të ngjashme me sektorin privat dhe proceset e rimbursimit janë shumë sfiduese.

> Kuadri ligjor ende nuk është nxitës i filantropisë.

> Ligji për Vullnetarizmin dhe Ligji për Ndërmarrjen Sociale, ende nuk janë plotësisht funksionalë.

KAPACITETI ORGANIZATIV: 3.7

Kapaciteti organizativ i OSHC-ve në Shqipëri nuk ka ndryshuar gjatë vitit 2018. OSHC-të shqiptare vazhdojnë të hasin vështirësi në identifikimin dhe ndërtimin në mënyrë aktive të marrëdhënieve me bazën mbështetëse të mundshme dhe përfituesit e shërbimeve të tyre. Vazhdon të ketë varësi të lartë të OSHC-ve shqiptare nga axhendat dhe përparësitë e donatorëve të huaj. Shumë OSHC kanë misione të përgjithshme në mënyrë që të jenë të pranueshme për më shumë mundësi financimi dhe vetëm një numër i kufizuar kanë plane strategjike të qarta dhe të përcaktuara. Si rezultat i varësisë së tyre nga financimi i mbështetur në projekte, shumica e OSHC-ve në Shqipëri e kanë jashtëzakonisht të vështirë të mbajnë punonjës me kohë të plotë të cilët qëndrojnë në organizatë dhe kështu forcojnë aftësinë organizative me kalimin e kohës. Angazhimi vullnetar në Shqipëri mbetet i ulët. Zhvillimi i kapaciteteve organizative konsiderohet kryesisht një privilegj që mund ta ndërmarrin vetëm OSHC-të e mëdha. OSHC-të më të vogla rrallë herë janë në gjendje të përfshihen në përpjekje të tilla për shkak të mungesës së përgjithshme të fondeve, veçanërisht fondeve të dedikuara për zhvillimin institucional. Sidoqoftë, në vitin 2018, OSHC-të lokale kishin akses më të madh ndaj projekteve të financuara nga BE dhe skemave të nën-grantimit që përfshinin asistencë teknike për ndërtimin e kapaciteteve të tyre organizative.

QËNDRUESHMËRIA FINANCIARE: 4.4

Qëndrueshmëria financiare e OSHC-ve u përmirësua ndjeshëm gjatë vitit 2018 pasi OSHC-të e vogla dhe OSHC-të jashtë kryeqytetit kishin akses më të madh për fonde nëpërmjet programeve të nën-grantimit. Përkundër këtij zhvillimi pozitiv, qëndrueshmëria financiare vazhdon të jetë një dobësi e madhe për OSHC-të shqiptare. Shumica e OSHC-ve jo vetëm që nuk kanë qasje në burime të ndryshme të financimit, por gjithashtu nuk kanë vizion apo strategji për të diversifikuar burimet e tyre financiare. Formalisht, fondet publike jepen në përgjithësi në mënyrë transparente, përfshijnë publikimin e thirrjeve publike me kritere të përzgjedhjes të përcaktuara qartë. Sidoqoftë, asnjë informacion nuk është publikuar mbi ankesat në lidhje me konkurrencën e këtyre proceseve. Kuadri ligjor që rregullon aksesin e OSHC-ve në fondet e qeverisjes vendore mbetet i paplotë. Megjithatë ka një interesim në rritje si brenda sektorit, po ashtu edhe publikut të gjerë rreth bamirësisë dhe filantropisë, vetëm pak OSHC shqiptare kërkojnë mbështetje në mënyrë aktive nga komunitetet dhe baza e tyre mbështetëse. Megjithatë, një numër i OSHC-ve ndërmorrën aktivitete për të promovuar filantropinë gjatë vitit 2018 (Fondacioni Fundjave Ndryshe, Down Syndrome Albania, dhe Ti je një Luledielli). Në vitin 2018, 679 organizata jofitimprurëse (shoqata, fondacione dhe qendra) angazhohen në veprimtari ekonomike. Sidoqoftë, nuk ka të dhëna zyrtare që tregojnë nivelin e të ardhurave që ato gjenerojnë. Ekziston gjithashtu një shqetësim në rritje në sektorin e OSHC-ve në lidhje me konkurrencën nga organizatat ndërkombëtare, të cilët po konkurrojnë gjithnjë e më shumë me OSHC-të lokale për fonde.

OFRIMI I SHËRBIMEVE: 3.6

Ofrimi i shërbimeve të OSHC-ve nuk pësoi ndryshime të mëdha gjatë vitit 2018. OSHC-të vazhdojnë të ofrojnë shërbime të larmishme duke filluar nga mirëqenia sociale, arsimit dhe shërbimet shëndetësore e deri te

shërbimet që synojnë forcimin e kapaciteteve të sektorit dhe promovimin e hartimit të politikave të bazuara në fakte. Ndërkohë që strukturat shtetërore në nivelin qendror dhe vendor vlerësojnë gjithnjë e më shumë rolin që shoqëria civile mund të luajë në ofrimin e shërbimeve, veçanërisht ato që synojnë grupet dhe individët e cenueshëm, nuk është arritur aspak progres

ADVOKIMI: 3.2

Advokimi i OSHC-ve u rrit ndjeshëm gjatë vitit 2018, pasi OSHC-të diversifikuan dhe shtuan advokimin e tyre gjatë vitit.

> Zbatimi i Ligjit 146/2014 për Njoftimin dhe Konsultimin Publik vazhdon të jetë i dobët. Njoftimet për ngjarje të tilla ose reklamohen dobët, ose jepen me njoftim të shkurtër, ose të dyja. Për më tepër, është e vështirë të gjurmohet rezultatet e konsultimeve në mënyrë që të përcaktohet se çfarë ndikimi mund të ketë pasur secili aktor në këtë proces.

> Advokimi në nivelin kombëtar vazhdoi në vitin 2018 çoi në miratimin e Ligjit Nr.22 / 2018 për Strehimin Social. Parlamenti përfshiu kontributin e OSHC-ve në ligj, në lidhje me mbrojtjen dhe mbështetjen e grupeve të cenueshme shoqërore, veçanërisht viktimat e dhunës. OSHC-të mjedisore ishin në qendër të Aleancës kundër Importit të Mbetjeve (AKIP), e cila kundërshtoi inceneratorin e Fierit. OSHC-të mjedisore dhe aktivistët lokalë protestuan gjithashtu kundër hidrocentraleve në Kukës dhe Valbonë. OSHC-të dhe koalicionet e ngritura për çështje specifike protestuan kundër vendosjes së tarifave në Rrugën Durrës-Kukës dhe kundër ligjit për Teatrin Kombëtar. Studentët protestuan në muajin dhjetor për të kërkuar cilësi të përmirësuar në arsimin e lartë dhe një rritje të buxhetit kombëtar për arsimin.

> OSHC-të ishin gjithnjë e më shumë të angazhuara në iniciativat e advokimit që synojnë proceset e vendimmarrjes dhe të hartimit të politikave në nivelin lokal, gjithashtu, pjesërisht sepse praktikrat e nën-grantimit kanë krijuar më shumë mundësi për advokimin lokal.

> OSHC-të vazhdojnë të përfshihen informalisht në aktivitete lobuese. Sidoqoftë, mungesa e një kuadri ligjor për të rregulluar aktivitetet e lobimit e bën të vështirë ndjekjen dhe raportimin e këtyre përpjekjeve.

në materializimin e mbështetjes së qëndrueshme financiare në vitin 2018. Shumë OSHC përpiqen të vlerësojnë nevojat e komuniteteve dhe bazës së tyre mbështetëse dhe më pas t'i përshtatin shërbimet sipas nevojave të tyre. Sidoqoftë, këto vlerësime bëhen përgjithësisht në një formë informale dhe jo sistematike. Në përgjithësi OSHC-të nuk janë në gjendje të ofrojnë shërbime të mjaftueshme për të gjithë ata që kanë nevojë për to. Shumë përfitues nuk janë në gjendje të paguajnë për shërbime, dhe interesi i donatorëve të huaj për të mbështetur ofrimin e shërbimeve është në rënie. Burimet e financimit të brendshëm janë të pazhvilluara dhe OSHC-të ende kanë qasje të kufizuar në fondet e qeverisjes vendore. Këto kushte e bëjnë pothuajse të pamundur që OSHC-të të specializohen në ofrimin e shërbimeve.

INFRASTRUKTURA E SEKTORIT: 3.7

Infrastruktura që mbështet sektorin e OSHC-ve nuk pësoi ndryshime të mëdha gjatë vitit 2018. Ndikimi pozitiv i rritjes së praktikave të nën-grantimit dhe mbështetja teknike ndaj OSHC-ve më të vogla u ekuilibrua nga rritja e kostove të veprimtarisë të cilat kanë kufizuar mundësitë e OSHC-ve për të investuar dhe zhvilluar infrastrukturën dhe kapacitetet e tyre. Ka pak qendra burimore të OSHC-ve, dhe ato që ekzistojnë nuk janë lehtësisht të aksesueshme për OSHC-të lokale. OSHC-të menaxhuan një numër të madh të projekteve me nën-grantim gjatë vitit 2018. Shumica e këtyre projekteve u japin përfituesve të tyre një kombinim të trajnimeve online dhe atyre në terren, trajnime individuale, rrjetëzim si dhe shkëmbim të përvojave me organizata të tjera në vend dhe rajon. Trajnimet zakonisht ofrohen falas dhe kryesisht zhvillohen në Tiranë. Sidoqoftë, jo të gjitha OSHC-të lokale kanë mundësinë për të përfituar këtë mbështetje. Organizatat më të mëdha investojnë në trajnime më të specializuara, veçanërisht në fushat e menaxhimit strategjik, kontabilitetit dhe menaxhimit financiar, mbledhjen e fondeve, advokacinë, marrëdhëniet me publikun dhe TIK. OSHC-të vazhdojnë të bashkëpunojnë përmes koalicioneve të bazuara në fusha specifike. Qendrat studimore në kryeqytet vazhduan të bashkëpunojnë me organizatat e bazuara në komunitet gjatë vitit 2018. Sidoqoftë, koalicionet vazhdojnë të jenë të varura nga donatorët dhe e kanë të vështirë të mbijetojnë pa donacione. Partneritetet ndërsektoriale vijuan të jenë të dobëta gjatë vitit 2018. OSHC-të kanë pak parteritete me median dhe bashkëpunimi me sektorin privat është pothuajse inekzistent.

IMAZHI PUBLIK: 3.7

Imazhi i përgjithshëm i sektorit nuk ka ndryshuar gjatë vitit 2018. Zgjerimi i vazhdueshëm i sektorit e ka bërë të vështirë për publikun dhe donatorët të bëjnë dallimin midis "OSHC-ve cilësore" dhe "OJQ-ve fantazmë", të cilat ose janë të regjistruara por janë joaktive ose janë krijuar vetëm për të aplikuar në burime të caktuara të financimit.

- > Gjatë vitit 2018, media shqiptare, vazhdoi t'i japë përparësi mbulimit të zhvillimeve politike, duke treguar pak interes për shoqërinë civile.
- > Edhe pse për OSHC-të nuk është e lehtë të kenë akses në media, disa OSHC kanë arritur të ndërtojnë marrëdhënie produktive me median ose të punojnë me politikanë.
- > Mediat shpesh shprehin ose transmetojnë mendime kritike ndaj OSHC-ve dhe i fajësojnë OSHC-të për rezultate që janë pjesërisht ose edhe plotësisht jashtë kontrollit të tyre.
- > OSHC-të pohojnë se kanë mungesë të kapaciteteve dhe ekspertizës për sa i përket marrëdhënieve me publikun. Vetëm një numër i vogël i OSHC-ve kanë staf të përkushtuar për komunikimin dhe marrëdhëniet me publikun.
- > Në vitin 2018, pati një aktivizëm më të madh nga OSHC-të formale, si dhe disa lëvizje informale si Lëvizja për Universitetin dhe Aleanca për Mbrojtjen e Teatrit Kombëtar. Në përgjithësi publiku reagoi pozitivisht ndaj këtyre nismave, megjithëse është shumë herët për të përcaktuar nëse ky entuziazëm do të vazhdojë.